

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Данила Галицького
Факультет післядипломної освіти

Кафедра оториноларингології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор з науково-
педагогічної роботи, член-
кореспондент НАМН України
проф. М.Р.Гжегоцький

« ____ » _____ 20__ р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
циклу спеціалізації зі спеціальності
«Отоларингологія»(5 місяців)

Кількість навчальних годин: лекцій - 90, семінарські заняття - 70,
практичні заняття - 296, самостійна робота - 230,
додаткові програми – 94. Разом - 780 годин.
Кредити ECTS - 26

Робоча навчальна програма
обговорена на методичному
засіданні кафедри

Затверджено на методичній
комісії факультету
післядипломної освіти

Протокол № _____
від « ____ » _____ 20__ р.

Протокол № _____
від « ____ » _____ 20__ р.

Завідувач кафедри, доцент
_____ А.В.Цимар

Голова методичної комісії ФПДО
_____ О.Є.Січкоріз

Робоча навчальна програма складена на підставі навчального плану та уніфікованої програми циклу спеціалізації за фахом “Отоларингологія”, які розроблені за наказом Міністерства охорони здоров’я України від 7 травня 2007 р. № 226 «Про розробку матеріалів передатестаційних циклів та циклів спеціалізації» співробітниками кафедри оториноларингології Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика (зав.каф. – проф.Р.А.Абизов) та співробітниками кафедри хвороб вуха, горла і носа ФПО Донецького національного медичного університету ім..М.Горького (зав.каф. – проф.С.К.Боєнко) і затверджені Міністерством охорони здоров'я України 20 грудня 2008 року.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.

Робоча навчальна програма призначена для підготовки лікарів-спеціалістів за фахом “Оториноларингологія” і є нормативним документом, в якому визначається зміст навчання на циклі спеціалізації, встановлюються вимоги до обсягу та рівня професійної підготовки фахівця.

Мета циклу спеціалізації – перепідготовка лікарів-спеціалістів лікувального профілю, відповідно до вимог освітньо – кваліфікаційної характеристики лікаря - спеціаліста за спеціальністю “Оториноларингологія”.

Термін навчання для лікарів – спеціалістів, які закінчили інтернатуру за однією із спеціальностей “Лікувальна справа” і міняють спеціальність – 5 місяців.

Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навиків, необхідних лікарю-спеціалісту-оториноларингологу для самостійної роботи для надання кваліфікованої допомоги хворим і потерпілим.

Для виконання данної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів. Під час навчання на кафедрі отоларингології та суміжних кафедрах лікарі у відповідності з навчальним планом підвищують рівень теоретичної підготовки та оволодівають практичними навичками. Теоретична підготовка передбачає обов’язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, науково-практичних і патологоанатомічних конференціях, тощо. З найбільш актуальних тем програми лікарі готують реферати, які обговорюються на семінарах. На практичних заняттях лікарі під керівництвом викладача опановують практичними навичками з оториноларингології та суміжних дисциплін.

Для виявлення рівня знань і навиків слухачів після кожного розділу проводиться проміжний контроль за комп’ютерною тестовою програмою або інший вид контролю за рахунок годин, передбачених на семінарські заняття. Для заключного іспиту використовують атестаційну комп’ютерну тестову програму, затверджену Міністерством охорони здоров’я України.

У кінці програми подано перелік умінь та практичних навичок, якими повинен оволодіти лікар за час навчання на циклі спеціалізації, відповідно до кваліфікаційних вимог до лікаря – спеціаліста – “отоларинголога” та список рекомендованої літератури.

Лікарі, які закінчили навчання на циклі спеціалізації, підлягають атестації на визначення рівня знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікаря – спеціаліста за спеціальністю “Оториноларингологія”.

**Навчальний план спеціалізації зі спеціальності
“ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ”**

**Мета циклу: підготувати лікаря-спеціаліста за спеціальністю
“Отоларингологія”.**

Тривалість навчання: 5 місяців (780 год.).

Контингент слухачів - лікарі-спеціалісти, які закінчили інтернатуру за однією із спеціальностей “лікувальна справа” і міняють спеціальність.

№	Назва курсу	Кількість навчальних годин				
		Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота	Разом
01	Клінічна анатомія ЛОР-органів, базовий контроль знань.	8	24	4	10	46
02	Фізіологія ЛОР-органів	6	16	2	10	34
03	Методи дослідження ЛОР-органів.	6	20	2	8	36
04	Хвороби вуха та їх ускладнення.	14	36	10	28	86
05	Хвороби носа і приносових пазух.	10	34	8	26	78
06	Хвороби глотки.	8	28	8	24	70
07	Хвороби гортані, трахеї, бронхів і стравоходу.	8	18	4	18	48
08	Специфічні хвороби ЛОР-органів.	2	10	4	4	20
09	Пухлини верхніх дихальних шляхів та вуха.	8	22	8	20	56
10	Травми, сторонні тіла ЛОР-органів і невідкладна допомога при них.	6	26	8	28	70
11	Основи пластичної і відновлюючої хірургії ЛОР-органів.	2	20	2	18	42
12	Основи аудіології та сурдології.	6	24	2	20	52
13	Основи отневрології.	2	8		8	18
14	Основи фоніатрії.	2	6	2	4	14
15	Професійні хвороби вуха та верхніх дихальних шляхів.	2	4		4	10
ІСПИТ				6		
РАЗОМ ПО КАФЕДРІ		90	296	70	230	686

Додаткові програми

1.	Медична інформатика	6
2.	Фтизіатрія	8
3.	Медицина катастроф	8
4.	Радіаційна медицина	8
5.	Клінічна імунологія (ВІЛ)	16
6.	Інфекційні хвороби (ВГ)	16
7.	Опіки	16
8.	Медичне право	16
ВСЬОГО		94

ВСЬОГО:

780 год

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
 спеціалізації зі спеціальності
«ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ» (5 місяців)

№ п/п	Код	Назва теми	Кількість годин
1.	03.01. 03.02.	Клінічна анатомія зовнішнього і середнього вуха.	2
2.	03.03.	Клінічна анатомія внутрішнього вуха	2
3.	03.04.	Клінічна анатомія носа і приносних порожнин	2
4.	03.05. 03.06.	Клінічна анатомія глотки гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	2
5.	04.01.	Фізіологія слухового і вестибулярного аналізатора.	2
6.	04.02.	Фізіологія носа і приносних порожнин	2
7.	04.03. 04.04.	Фізіологія глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	2
8.	05.02.	Методи дослідження звукового та вестибулярного аналізатора	2
9.	05.03.	Методи дослідження носа і приносних пазух	2
10.	05.04.- 05.06.	Методи обстеження глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	2
11.	06.01.	Хвороби зовнішнього вуха: сірчаний корок, фурункул зовнішнього вуха, дифузний зовнішній отит. Отомікоз	2
12.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: епідеміологія, етіологія, класифікація патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Особливості дітей.	2
13.	06.04. 06.05.	Мастоїдит, його форми Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика	2
14.	06.06.- 06.08.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження. Методики лікування.	2
15.	06.10.	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: менінгіт, екстрадуральний і субдуральний абсцеси, абсцес великих півкуль мозку і мозочка, синустромбоз і отогенний сепсис	2
16.	06.14.	Секреторний середній отит. Адгезивний середній отит. Ателектатичний середній отит	2
17.	06.16. 06.17 06.18.	Сенсоневральна приглухуватість. Отосклероз. Хвороба Мен'єра	2
18.	07.01. 07.03.	Запальні захворювання зовнішнього носа. Гострий нежить	2
19.	07.04.	Хронічний нежить, його форми та методи лікування.	2
20.	07.07.	Алергічний риніт.	2
21.	07.11.	Гострі та хронічні синусіти. Сучасні погляди на патогенез хронічних синуситів. Класифікація синуситів	2
22.	07.17. 07.18.	Орбітальні риногенні ускладнення Внутрішньочерепні риногенні ускладнення	2

23.	08.01. 08.16.	Гострий та хронічний фарингіт Фарингомікоз (діагностика, клініка, лікування)	2
24.	08.02.- 08.06.	Ангіни. Ангіна Симановського-Венсана. Ангіни при інфекційних захворюваннях. Ураження глотки при захворюваннях крові. Дифтерія глотки.	2
25.	08.07. 08.08.	Хронічний тонзиліт. Класифікація. Консервативне лікування хронічного тонзиліту. Ускладнення хронічного тонзиліту Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт.	2
26.	08.09.- 08.12.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Показання до тонзилотомії. Гіпертрофія носоглоткового мигдалика. Аденоїдит.	2
27.	09.01.-. 09.05.	Гострий і хронічний ларингіт. Гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт. Хондроперихондрит гортані.	2
28.	09.02. 09.03.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Дифтерія гортані.	2
29.	09.06.	Конікотомія, трахеостомія. Можливі ускладнення трахеостомії.	2
30.	09.07. 09.09.	Стеноз гортані. Функціональні розлади гортані	2
31.	10.01.- 10.05.	Склерома. Туберкульоз, сифіліс верхніх дихальних шляхів. Ураження верхніх дихальних шляхів при гранульоматозі Вегенера.	2
32.	11.01. 11.02.	Вроджені кисти і нориці шиї Передракові стани ЛОР-органів	2
33.	11.04. 11.05. 11.06.	Доброякісні пухлини носа та приносних пазух. Доброякісні пухлини глотки: папілома, юнацька ангіофіброма основи черепа та ін. Доброякісні пухлини гортані: папілома, фіброма	2
34.	11.07.- 11.09.	Злоякісні пухлини вуха, носа і приносних пазух, глотки.	2
35.	11.10.	Рак гортані	2
36.	13.01.- 13.10.	Травми вуха, глотки, гортані, носа, приносних пазух.	2
37.	13.11.	Носові кровотечі, причини їх. Методи зупинки носової кровотечі, передня та задня тампонада носа.	2
38.	13.16.	Сторонні тіла ЛОР-органів.	2
39.	14.	Основи пластичної і відновної хірургії ЛОР-органів.	2
40.	15.	Основи аудіології та сурдології.	6
41.	16.	Професійні хвороби вуха та верхніх дихальних шляхів	2
42.	17.	Основи отоневрології.	2
43.	18.	Основи фоніатрії.	2
ВСЬОГО			90

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРІВ
спеціалізації зі спеціальності
«ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ» (5 місяців)

№ п/п	Код	Назва теми	Кількість годин
1.	03	Клінічна анатомія ЛОР-органів у віковому аспекті.	4
2.	04.01.	Фізіологія слухового і вестибулярного аналізаторів.	2
3.	05	Методи обстеження хворих з патологією ЛОР-органів.	2
4.	06.01.	Хвороби зовнішнього вуха: сірчаний корок, фурункул зовнішнього вуха, дифузний зовнішній отит. Отомікоз	2
5.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: епідеміологія, етіологія, класифікація, патогенез. клініка, діагностика, лікування, профілактика. Мастоїдит, його форми. Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика і лікування.	2
6.	06.06. 06.07. 06.08.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження. Методи лікування..	2
7.	06.10. 06.12.	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: менінгіт, екстрадуральний і субдуральний абсцеси, абсцес великих півкуль мозку і мозочка, синустромбоз і отогенний сепсис Лабіринтити, класифікація	2
8.	06.14.- 06.18.	Секреторний середній отит. Адгезивний середній отит. Ателектатичний середній отит. Сенсоневральна приглухуватість. Отосклероз Хвороба Мен'єра	2
9.	07.01. 07.03. 07.09. 07.10.	Запальні захворювання зовнішнього носа. Гострий нежить Хронічний нежить, його форми та методи лікування. Деформації зовнішнього носа, методи хірургічного лікування. Викривлення переділочки носа	2
10.	07.06.	Алергічний риніт. Вазомоторний риніт, його форми, методи діагностики і лікування.	2
11.	07.11.	Гострі та хронічні синуїти. Сучасні погляди на патогенез хронічних синуїтів. Класифікація синуїтів	2
12.	07.17. 07.18.	Орбітальні риногенні ускладнення Внутрішньочерепні риногенні ускладнення	2
13.	08.02.- 08.06.	Ангіни. Ангіна Симановського-Венсана. Ангіни при інфекційних захворюваннях Ураження глотки при захворюваннях крові. Дифтерія глотки. Ускладнення гострого тонзиліту.	2
14.	08.07. 08.08.	Хронічний тонзиліт. Класифікація Консервативне лікування хронічного тонзиліту Ускладнення хронічного тонзиліту Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт	4
15.	08.09.- 08.12.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Показання до тонзилотомії Гіпертрофія носоглоткового мигдалика. Аденоїдит	2
16.	09.02. 09.03.	Ларингіти. Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Дифтерія гортані.	2
17.	09.07.	Стенози гортані.	2
18.	10.01.	Туберкульоз верхніх дихальних шляхів і вуха. Вовчак верхніх	2

	10.02. 10.05.	дихальних шляхів. Ураження верхніх дихальних шляхів при гранульоматозі Вегенера	
19.	10.03.	Склерома верхніх дихальних шляхів. Сифіліс носа, глотки, гортані.	2
20.	11.01. 11.02.	Вроджені кисти і нориці шиї Передракові стани ЛОР-органів.	2
21.	11.03.- 11.06.	Доброякісні пухлини вуха: епітеліома, ангіома, хемодектома та інші. Доброякісні пухлини носа та приносових пазух. Доброякісні пухлини глотки: папілома, юнацька ангіофіброма основи черепа та ін. Доброякісні пухлини гортані: папілома, фіброма.	2
22.	11.07.- 11.10.	Злоякісні пухлини вуха, носа і приносових пазух, глотки. Рак гортані.	4
23.	13.01.- 13.10.	Травми вуха, глотки, гортані, носа, приносових пазух. Баротравма вуха. Зупинка кровотечі з вуха. Акутравма.	4
24.	13.11.	Носові кровотечі, причини їх. Методи зупинки носової кровотечі, передня та задня тампонада носа, припікання кровоточивих ділянок хімічними засобами	2
25.	13.16.- 13.20.	Сторонні тіла ЛОР-органів.	2
26.	15.	Основи аудіології та сурдології.	2
27.	17.	Фоніатрія.	2
28.	18.	Основи пластичної і відновної хірургії ЛОР-органів.	2
29.		Іспит	6
ВСЬОГО			70

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
спеціалізації зі спеціальності
«ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ» (5 місяців)

№ п/п	Код	Назва теми	Кількість годин
1.	03.01.	Клінічна анатомія вуха.	8
2.	03.04.	Клінічна анатомія носа і приносних порожнин	8
3.	03.05.	Клінічна анатомія глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	8
4.	04.01.	Фізіологія слухового аналізатора.	4
5.	04.01.	Фізіологія вестибулярного аналізатора.	4
6.	04.02.	Фізіологія носа і приносних порожнин	4
7.	04.03. 04.04.	Фізіологія глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	4
8.	05.01.	Методи дослідження зовнішнього і середнього вуха. Огляд хворих з патологією вуха.	4
9.	05.02.	Методи дослідження звукового аналізатора. Обстеження хворих з патологією слуху.	2
10.	05.03.	Методи дослідження вестибулярного аналізатора. Обстеження хворих з патологією вестибулярного апарату.	2
11.	05.04.	Методи обстеження носа і приносних пазух. Огляд хворих з хворобами носа і приносних пазух.	4
12.	05.05	Методи обстеження глотки. Огляд хворих з хворобами глотки.	4
13.	05.06.	Методи обстеження гортані, трахеї, бронхів і стравоходу. Огляд хворих з хворобами гортані, трахеї, бронхів і стравоходу.	4
14.	06.01.	Хвороби зовнішнього вуха: сірчаний корок, фурункул зовнішнього вуха, дифузний зовнішній отит. Отомікоз	2
15.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: епідеміологія, етіологія, класифікація патогенез.	2
16.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: клініка, діагностика, лікування, профілактика. Особливості перебігу у дітей.	4
17.	06.04. 06.05.	Мастоїдит, його форми. Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика лікування	2
18.	06.06.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження	4
19.	06.07.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит	4
20.	06.08.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит. Післяопераційне ведення хворих.	4
21.	06.10.	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: менінгіт, екстрадуральний і субдуральний абсцеси, абсцес великих півкуль мозку і мозочка, синустромбоз і отогенний сепсис.	4
22.	06.12.	Лабіринтити, класифікація.	2
23.	06.14.	Секреторний середній отит.	2
24.	06.15.	Адгезивний середній отит. Ателектатичний середній отит.	2
25.	06.16.	Отосклероз. Хвороба Меньєра.	2
26.	06.18.	Сенсоневральна приглухуватість.	2
27.	07.01.	Запальні захворювання зовнішнього носа. Аномалії розвитку носа.	2
28.	07.03.	Гострий нежить. Хронічний нежить.	4

29.	07.05.	Хірургічні методи лікування гіпертрофічного нежитю: електрокаустика, кріодеструкція, ультрозвукова дезінтеграція, лазеродеструкція нижніх носових раковин, конхотомія, вазотомія	2
30.	07.06.	Вазомоторний риніт, його форми, методи діагностики і лікування.	2
31.	07.07.	Алергічний риніт. Сучасні медикаментозні, гомеопатичні та фітопрепарати для лікування алергічних, неалергічних ринітів	4
32.	07.08.	Атрофічний нежить. Озена.	2
33.	07.09.	Деформації зовнішнього носа, методи хірургічного лікування. Викривлення переділочки носа	2
34.	07.12.	Гостре та хронічне запалення лобної пазухи	2
35.	07.13.	Гостре та хронічне запалення верхньощелепової пазухи	4
36.	07.14.	Гостре та хронічне запалення клітин решітчастого лабіринту	2
37.	07.15.	Гостре та хронічне запалення пазухи клиновидної кістки.	2
38.	07.17.	Орбітальні риногенні ускладнення	2
39.	07.18.	Внутрішньочерепні риногенні ускладнення	4
40.	08.01.	Гострий та хронічний фарингіт	4
41.	08.02.- 08.06.	Ангіни. Ангіна Симановського-Венсана. Ангіни при інфекційних захворюваннях. Ураження глотки при захворюваннях крові. Дифтерія глотки.	4
42.	08.07.	Ускладнення гострого тонзиліту: паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, тонзилітогенний сепсис	4
43.	08.08.	Заглотковий та парафарингіальний абсцеси, аденофлегмона ший, розлита флегмона ший, медіастеніт	4
44.	08.09. 08.12.	Хронічний тонзиліт. Класифікація Консервативне лікування хронічного тонзиліту Ускладнення хронічного тонзиліту Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт	6
45.	08.13.- 08.15.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Показання до тонзилотомії. Гіпертрофія носоглоткового мигдалика. Аденоїдит.	6
46.	08.16.	Фарингомікоз (діагностика, клініка, лікування)	4
47.	09.01. 09.04. 09.05.	Гострий ларингіт. Гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт. Хондроперихондрит гортані.	4
48.	09.02. 09.03.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Дифтерія гортані.	2
49.	09.06.	Конікотомія, трахеостомія. Можливі ускладнення трахеостомії	4
50.	09.07.	Стеноз гортані	4
51.	09.08.	Хронічний ларингіт	2
52.	09.09.	Паралічі гортані. Функціональні розлади гортані	2
53.	10.03.	Склерома.	2
54.	10.01.	Туберкульоз верхніх дихальних шляхів і вуха.	2
55.	10.02.	Вовчак верхніх дихальних шляхів.	2
56.	10.04.	Сифіліс носа, глотки, гортані.	2
57.	10.05.	Ураження верхніх дихальних шляхів при гранульоматозі Вегенера	2
58.	11.01.	Вроджені кісти і нориці ший	2
59.	11.02.	Передракові стани ЛОР-органів	2
60.	11.03.	Доброякісні пухлини вуха: епітеліома, ангиома, хемодектома та інші	2

61.	11.04.	Доброякісні пухлини носа та приносних пазух.	2
62.	11.05.	Доброякісні пухлини глотки: папілома, юнацька ангіофіброма основи черепа та ін.	2
63.	11.06.	Доброякісні пухлини гортані: папілома, фіброма.	2
64.	11.07.-	Злоякісні пухлини вуха.	2
65.	11.08.	Злоякісні пухлини носа і приносних пазух.	2
66.	11.09.	Злоякісні пухлини глотки.	2
67.	11.10.	Рак гортані.	4
68.	13.01.	Травми вуха: лікарська тактика при травмі вухної раковини та зовнішнього слухового проходу при повздовжніх та поперечних переломах скроневої кістки, при травмі барабанної перетинки.	2
69.	13.02.- 13.04	Поєднані травми носа і приносних пазух, орбіти, черепа. Перелом кісток носа, репозиція та редресация їх. Хірургічне лікування при переломах стінок приносних пазух.	2
70.	13.05.- 13.06.	Травми глотки. Травми гортані.	4
71.	13.07. 13.08.	Рани шиї, проникаючі в просвіт глотки, гортані, стравоходу, первинна хірургічна обробка рани Покази до трахеотомії при травмах глотки і гортані	2
72.	13.09.	Травми носа та приносних пазух: класифікація, діагностика, лікувальна тактика	2
73.	13.10.	Баротравма вуха. Зупинка кровотечі з вуха. Акутравма	2
74.	13.11.	Носові кровотечі, причини їх. Методи зупинки носової кровотечі, передня та задня тампонада носа, припікання кровоточивих ділянок хімічними засобами Загальна гемостатична терапія при носових кровотечах. Електрокоагуляція, кріодеструкція Покази до перев'язки магістральних судин при носових кровотечах	4
75.	13.16.	Сторонні тіла ЛОР-органів.	2
76.	13.19.	Методи усунення сторонніх тіл гортані та трахеї. Трахеобронхоскопія та її ускладнення. Фібробронхоскопія	2
77.	13.20.	Сторонні тіла стравоходу. Езофагоскопія та її ускладнення. Прилади для езофагоскопії	2
78.	13.21.	Опіки стравоходу Невідкладна допомога при хімічних опіках стравоходу. Лікування, профілактичне бужування стравоходу	2
79.	15.01.	Особливості оцінки скарг, даних анамнезу та загальноклінічного обстеження хворих з порушенням слуху	2
80.	15.02.	Психоакустичні методи дослідження слухової функції (дослідження слуху шепітною і розмовною мовою, камертональні дослідження, тональна порогова аудіометрія).	4
81.	15.04.	Мовна аудіометрія.	2
82.	15.05.	Асиметричні порушення слуху. Маскування.	2
83.	15.06.	Надпорогові аудіометричні тести.	2
84.	15.09.	Імпедансна аудіометрія.	4
85.	15.11. 15.12.	Слухові викликані потенціали. Отоакустична емісія	4
86.	15.15.	Питання реабілітації слуху і експертиза працездатності.	4
87.	17.01. 17.02.	Голосовий апарат і голосоутворююча система. Теорії голосоутворення. Методи дослідження голосового апарату	2

88.	17.03.	Захворювання голосового апарату. Хвороби інших органів і систем, які впливають на голосову функцію	2
89.	17.04.	Методи лікування пацієнтів з розладами голосу. Профілактика порушень голосоутворення. Диспансерне спостереження за ними і експертиза їх працездатності	2
90.	18.	Основи отоневрології.	8
91.	19.	Основи пластичної і відновної хірургії ЛОР-органів.	20
92.	20.	Професійні хвороби вуха та верхніх дихальних шляхів	4
ВСЬОГО			296

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
спеціалізації зі спеціальності
«ОТОЛАРИНГОЛОГІЯ» (5 місяців)

№ п/п	Код	Назва теми	Кількість годин
1.	03.01.	Клінічна анатомія вуха.	4
2.	03.04.	Клінічна анатомія носа і приносних порожнин	2
3.	03.05.	Клінічна анатомія глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	4
4.	04.01.	Фізіологія слухового аналізатора.	4
5.	04.01.	Фізіологія вестибулярного аналізатора.	2
6.	04.02.	Фізіологія носа і приносних порожнин	2
7.	04.03. 04.04.	Фізіологія глотки, гортані, трахеї, бронхів і стравоходу	2
8.	05.01.	Методи дослідження зовнішнього і середнього вуха. Огляд хворих з патологією вуха.	2
9.	05.02. 05.03.	Методи дослідження звукового аналізатора. Обстеження хворих з патологією слуху. Методи дослідження вестибулярного апарату. Обстеження хворих з патологією вестибулярного апарату.	2
10.	05.04.	Методи обстеження носа і приносних пазух. Огляд хворих з хворобами носа і приносних пазух.	2
11.	05.05 05.06.	Методи обстеження глотки. Огляд хворих з хворобами глотки. Методи обстеження гортані, трахеї, бронхів і стравоходу. Огляд хворих з хворобами гортані, трахеї, бронхів і стравоходу.	2
12.	06.01.	Хвороби зовнішнього вуха: сірчаний корок, фурункул зовнішнього вуха, дифузний зовнішній отит. Отомікоз	2
13.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: епідеміологія, етіологія, класифікація	2
14.	06.03.	Гострий гнійний середній отит: клініка, діагностика, лікування, профілактика. Особливості перебігу у дітей.	2
15.	06.04. 06.05.	Мастоїдит, його форми. Отоанtrit у дітей, класифікація, діагностика	2
16.	06.06.	Хронічний гнійний середній отит. Класифікація, патоморфологія. Холестеатома і теорії її походження	4
17.	06.07.	Методи консервативного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит	2
18.	06.08.	Методи хірургічного лікування хворих на хронічний гнійний середній отит. Післяопераційне ведення хворих.	2
19.	06.10.	Отогенні внутрішньочерепні ускладнення: менінгіт, екстрадуральний і субдуральний абсцеси, абсцес великих півкуль мозку і мозочка, синустромбоз і отогенний сепсис.	2
20.	06.12.	Лабіринтити, класифікація.	2
21.	06.14.	Секреторний середній отит.	2
22.	06.15.	Адгезивний середній отит. Ателектатичний середній отит.	2
23.	06.16.	Отосклероз. Хвороба Мен'єра.	2
24.	06.18.	Сенсоневральна приглухуватість.	2
25.	07.01.	Запальні захворювання зовнішнього носа. Аномалії розвитку носа.	2
26.	07.03.	Гострий нежить. Хронічний нежить.	2
27.	07.05.	Хірургічні методи лікування гіпертрофічного нежитю:	2

		електрокаустика, кріодеструкція, ультрозвукова дезінтеграція, лазеродеструкція нижніх носових раковин, конхотомія, вазотомія	
28.	07.06.	Вазомоторний риніт, його форми, методи діагностики і лікування.	2
29.	07.07.	Алергічний риніт. Сучасні медикаментозні, гомеопатичні та фітопрепарати для лікування алергічних, неалергічних ринітів	2
30.	07.08.	Атрофічний нежить. Озена.	2
31.	07.09.	Деформації зовнішнього носа, методи хірургічного лікування. Викривлення переділочки носа	2
32.	07.12.	Гостре та хронічне запалення лобної пазухи	2
33.	07.13.	Гостре та хронічне запалення верхньощелепової пазухи	2
34.	07.14.	Гостре та хронічне запалення клітин решітчастого лабіринту	2
35.	07.15.	Гостре та хронічне запалення пазухи клиновидної кістки.	2
36.	07.17.	Орбітальні риногенні ускладнення	2
37.	07.18.	Внутрішньочерепні риногенні ускладнення	2
38.	08.01.	Гострий та хронічний фарингіт	4
39.	08.02.- 08.06.	Ангіни. Ангіна Симановського-Венсана. Ангіни при інфекційних захворюваннях. Ураження глотки при захворюваннях крові. Дифтерія глотки.	4
40.	08.07.	Ускладнення гострого тонзиліту: паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, тонзилогенний сепсис	2
41.	08.08.	Заглотковий та парафарингіальний абсцеси, аденофлегмона шиї, розлита флегмона шиї, медіастеніт	4
42.	08.09. 08.12.	Хронічний тонзиліт. Класифікація Консервативне лікування хронічного тонзиліту Ускладнення хронічного тонзиліту Хірургічне лікування хворих на хронічний тонзиліт	4
43.	08.13.- 08.15.	Гіпертрофія піднебінних мигдаликів. Показання до тонзилотомії. Гіпертрофія носоглоткового мигдалика. Аденоїдит.	4
44.	08.16.	Фарингомікоз (діагностика, клініка, лікування)	2
45.	09.01. 09.04. 09.05.	Гострий ларингіт. Гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт. Хондроперихондрит гортані.	4
46.	09.02. 09.03.	Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт у дітей. Дифтерія гортані.	2
47.	09.06.	Конікотомія, трахеостомія. Можливі ускладнення трахеостомії	4
48.	09.07.	Стеноз гортані	4
49.	09.08.	Хронічний ларингіт	2
50.	09.09.	Паралічі гортані. Функціональні розлади гортані	2
51.	10.03.	Склерома.	2
52.	10.01.	Туберкульоз верхніх дихальних шляхів і вуха. Сифіліс носа, глотки, гортані.	2
53.	11.01.	Вроджені кісти і нориці шиї	2
54.	11.02.	Передракові стани ЛОР-органів	2
55.	11.03.	Доброякісні пухлини вуха: епітеліома, ангіома, хемодектома та інші	2
56.	11.04.	Доброякісні пухлини носа та приносних пазух.	2
57.	11.05.	Доброякісні пухлини глотки: папілома, юнацька ангіофіброма основи черепа та ін.	2
58.	11.06.	Доброякісні пухлини гортані: папілома, фіброма.	2
59.	11.07.-	Злоякісні пухлини вуха.	2

60.	11.08.	Злоякісні пухлини носа і приноскових пазух.	2
61.	11.09.	Злоякісні пухлини глотки.	2
62.	11.10.	Рак гортані.	2
63.	13.01.	Травми вуха: травма вушної раковини та зовнішнього слухового проходу при повздовжніх та поперечних переломах скроневої кістки, травма барабанної перетинки.	2
69.	13.02.- 13.04	Поєднані травми носа і приноскових пазух, орбіти, черепа. Перелом кісток носа, репозиція та редресація їх. Хірургічне лікування при переломах стінок приноскових пазух.	2
70.	13.05.- 13.06.	Травми глотки. Травми гортані.	4
71.	13.07. 13.08.	Рани шиї, проникаючі в просвіт глотки, гортані, стравоходу, первинна хірургічна обробка рани Покази до трахеотомії при травмах глотки і гортані	2
72.	13.09.	Травми носа та приноскових пазух: класифікація, діагностика, лікувальна тактика	2
73.	13.10.	Баротравма вуха. Зупинка кровотечі з вуха. Акутравма	2
74.	13.11.	Носові кровотечі, причини їх. Методи зупинки носової кровотечі, передня та задня тампонада носа. Покази до перев'язки магістральних судин.	4
75.	13.16.	Сторонні тіла ЛОР-органів.	4
76.	13.19.	Методи усунення сторонніх тіл гортані та трахеї. Трахеобронхоскопія та її ускладнення. Фібробронхоскопія	2
77.	13.20.	Сторонні тіла стравоходу. Езофагоскопія та її ускладнення. Прилади для езофагоскопії	2
78.	13.21.	Опіки стравоходу. Невідкладна допомога при хімічних опіках стравоходу. Лікування, профілактичне бужування стравоходу	2
79.	15.01.	Особливості оцінки скарг, даних анамнезу та загальноклінічного обстеження хворих з порушенням слуху	2
80.	15.02.	Психоакустичні методи дослідження слухової функції (дослідження слуху шепітною і розмовною мовою, камертональні дослідження, тональна порогова аудіометрія).	4
81.	15.04.	Мовна аудіометрія.	2
82.	15.05.	Асиметричні порушення слуху. Маскування.	2
83.	15.06.	Надпорогові аудіометричні тести.	2
84.	15.09.	Імпедансна аудіометрія.	2
85.	15.11. 15.12.	Слухові викликані потенціали. Отоакустична емісія	2
86.	15.15.	Питання реабілітації слуху і експертиза працездатності.	4
87.	17.01. 17.02.	Голосовий апарат і голосоутворююча система. Теорії голосоутворення. Методи дослідження голосового апарату	2
88.	17.03.	Захворювання голосового апарату. Хвороби інших органів і систем, які впливають на голосову функцію	2
89.	18.	Основи отоневрології.	8
90.	19.	Основи пластичної і відновної хірургії ЛОР-органів.	18
91.	20.	Професійні хвороби вуха та верхніх дихальних шляхів	4
ВСЬОГО			230

**Згідно з вимогами кваліфікаційної характеристики лікар – спеціаліст за спеціальністю
“Оториноларинголог”**

ПОВИНЕН ЗНАТИ:

I. Загальні знання:

- основи законодавства про охорону здоров'я та основні директивні документи, якими керується отоларингологічна служба у своїй діяльності;
- організаційну структуру отоларингологічної служби, організацію роботи швидкої і невідкладної допомоги при ЛОР-захворюваннях;
- проведення аналізу основних показників діяльності ЛОР-відділення;
- правові питання діяльності лікаря-отоларинголога;
- питання організації ЛОР-допомоги в екстремальних умовах (епідемії, землетруси, потопа);
- принципи санітарно-просвітньої роботи.

II. Спеціальні знання:

- топографічну та клінічну анатомію верхніх дихальних шляхів і вуха у віковому аспекті;
- фізіологію ЛОР-органів; взаємний зв'язок функціональних систем організму і рівні їх регуляції;
- клінічні і функціональні методи дослідження в отоларингології;
- причини виникнення патологічних процесів верхніх дихальних шляхів і вуха; механізм їх розвитку і клінічні прояви у віковому аспекті;
- клінічну симптоматику, діагностику і лікування основних захворювань носа і приносних пазух, середнього і внутрішнього вуха, глотки, гортані, трахеї і стравоходу, їх профілактику у віковому аспекті;
- клінічну симптоматику граничних станів в отоларингології;
- принципи підготовки хворих до операції і ведення в післяопераційному періоді;
- питання асептики;
- засоби і методи знеболення при отоларингологічних операціях;
- основи фармакотерапії в отоларингології, показання і протипоказання до санаторно-курортного лікування ЛОР-хворих;
- дієтотерапія при ЛОР-захворюваннях;
- обладнання операційних. Хірургічний інструментарій, який використовується при різних операціях на ЛОР-органах;
- основи експертизи тимчасової і постійної непрацездатності.

ПОВИНЕН ВМІТИ:

Отримати інформацію про захворювання, виявити загальні та спеціальні ознаки захворювання. Оцінити важкість стану, прийняти необхідні міри для виведення хворих із цього стану, встановити об'єм і послідовність реанімаційних засобів, надати необхідну термінову допомогу при анафілактичному шоку, гострій кровотечі, гострій серцевій та дихальній недостатності, гострих інтоксикаціях; визначити необхідність і об'єм спеціальних методів дослідження, інтерпретувати їх результати.

Проводити диференційну діагностику захворювань ЛОР-органів, обґрунтувати клінічний діагноз, план ведення хворого, показання та протипоказання до операції. Обґрунтувати найбільш доцільний план операції при даній патології, виконати її в необхідному об'ємі, розробити схему післяопераційного ведення хворого, профілактику післяопераційних ускладнень; проводити диспансеризацію населення і оцінити її ефективність, скласти звіт про свою роботу, дати їй аналіз.

ПОВИНЕН ВОЛОДІТИ НАСТУПНИМИ МАНІПУЛЯЦІЯМИ ТА ТЕХНІКОЮ ОПЕРАЦІЙ:

1. Передня, середня і задня риноскопія
2. Фарингоскопія.
3. Непряма ларингоскопія.
4. Пальцеве дослідження носоглотки.
5. Ольфактометрія.
6. Передня та задня тампонада носа.
7. Інтерпретація рентгенівських знімків і томограм носа, приносних пазух, скроневої кістки.
8. Пункція верхньощелепної пазухи.
9. Визначення рухливості барабанної перетинки.
10. Визначення прохідності слухової труби.
11. Акуметрія.
12. Тональна та надпорогова аудіометрія.
13. Вестибулометрія.
14. Екссезійна біопсія ЛОР-органів.
15. Пункційна біопсія.
16. Тимпанопункція.
17. Паранцентез барабанної перегородки.
18. Конхотомія.
19. Етмоїдектомія.
20. Трепанация лобної пазухи.
21. Тонзилектомія.
22. Аденотомія.
23. Трахеостомія.
24. Гайморотомія за методом Калдуелл-Люка.
25. Електрокаустика нижніх носових раковин.
26. Кріодія на носові раковини та пухлини вуха носа, глотки.
27. Підслизова резекція перегородки носа.
28. Репозиція кісток носа при переломі їх.
29. Антромастоїдектомія.
30. Розкриття абсцесів глотки.
31. Видалення сторонніх тіл із вуха, носа, глотки та гортані.
32. Бужування стравоходу.

Перелік практичних навичок для циклу спеціалізації за фахом “Отоларингологія”

№ з/п	Назва навичок
1	Зібрати анамнез і оцінити скарги, анамнестичні дані при захворюваннях ЛОР-органів
2	Провести загальне обстеження хворих
3	Провести спеціальне обстеження ЛОР-органів у хворого
	а) передню риноскопію
	б) середню риноскопію
	в) задню риноскопію
	г) фарингоскопію
	д) непрямую ларингоскопію
	е) отоскопію
4	Провести отомікроскопію
5	Виконати промивання аттика
6	Визначити барофункцію слухової труби
7	Провести катетеризацію слухової труби
8	Взяти мазки з ЛОР-органів
9	Визначити дихальну функцію носа
10	Провести ольфактометрію
11	Провести біопсію при пухлинах вуха, носа, глотки, гортані
12	Вимивання сірчаного корка
13	Усунути поліп і грануляції з вуха
14	Тимпанопункція
15	Парацентез і тимпанотомія
16	Шунтування барабанної порожнини
17	Антромастоїдотомія
18	Перев'язка хворих після антромастоїдектомії
19	Перев'язка хворих після загально порожнинної операції на вусі
20	Передня і задня тампонада носа
21	Пункція верхньощелепної порожнини і введення дренажної трубки
22	Електрокаустика нижніх носових раковин
23	Кріодеструкція нижніх носових раковин
24	Поліпотомія носа
25	Лікування гематоми переділки носа, отгематоми
26	Розтин абсцесу переділки носа
27	Конхотомія
28	Етмоїдотомія
29	Підслизова резекція переділки носа
30	Трепанопункція лобної порожнини
31	Гайморотомія
32	Редресація носа
33	Аденотомія
32	Промивання лакун піднебінних мигдаликів
33	Тонзілотомія
34	Тонзілектотомія
35	Розтин паратонзиллярного абсцесу, заглоткового абсцесу
36	Видалення сторонніх тіл із носа, глотки, зовнішнього слухового ходу
37	Видалення папілом і фібром гортані
38	Конікотомія
39	Трахеостомія
40	Бужування стравоходу (профілактичне)

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Абизов Р.А. Онкоотоларингологія. - К.: Книга плюс, 2001.-271 с.
2. Абизов Р.А., Шкоба Я.В. Невідкладні та ургентні стани в оториноларингології. - К.: Нічлава, 2006- 192 с.
3. Акимов А. Г., Базаров В. Г., Филимонов В. М. Вестибулярніе и слуховіе нарушения при шейном остеохондрозе,- К.: Здоров'я, 1990.- 192 с.
4. Актуальні питання мікрохірургії вуха та захворювань верхніх дихальних шляхів: Збірн. матеріалів республіканської науково-практичної конференції. К., 1997.- 141 с.
5. Антонів В.Ф., Заболотний Д. І., Прокопів І. М. Новоутворення вуха.- К.: Здоров'я, 1997,- 184 с.
6. Базаров В.Г., Лисовский В.А., Мороз Б.С., Токарев А.П. Основы аудиологии и слухопротезирования,- М.: Медицина, 1984,- 252 с.
7. Базаров В. Г. Клиническая вестибулометрия.- К. :Здоров'я, 1990,- 96 с.
8. Вульштейн Х. Слухоулучшающие операции (Пер. с нем.) - М: Медицина, 1972.-422 с.
9. Гладуш Ю.И., Тишко Ф.А., Скицюк С.В. Синуситы / Клиническое руководство в схемах. К.: КРКА, 2001.- 56с.
10. Дифференціальній діагноз по клінічним симптомам в оториноларингології / Под ред. заслуж. діятеля науки и техники України, проф. Ю.В. Митина,- К.: Здоров'я, 2004,- 270 с.
11. Евдощенко Е.А., Косаковский А.Л. Нейросенсорная тугоухость,- К.: Здоров'я, 1989.- 110 с.
12. Евдощенко Е.А., Іськів Б.Г., Абізов Р.А., Марченко Е.Д., Мельник М.А., Шкорботун В.А. Неотложные состояния в оториноларингологии / В кн.: Скорая и неотложная медицинская помощь / Под ред. проф. И.С.Зозули и член.-кор. НАН и АМН України І.С.Чекмана,- К.: Здоров'я, 2002. - С. 581-638.
13. Заболотний Д.І., Кіцера Ол.Ом., Кіцера Ол.Ол. Вушні шуми (посібник) / К.: Логос. – 2009. – 67 с.
14. Іськів Б. Г. Меатотимпаноластика у хворих на хронічний середній отит.- К., 1997.-112 с.
15. Іськів Б.Г. Неотложная медицинская помощь в отоларингологии // В кн. Неотложная медпомощь / Под ред. Трещинского А. И.- К., 1995. - С. 70-73.
16. Кіцера О. Клінічна оториноларингологія.- Львів: Кварт, 2006.- 531 с.
17. Кіцера О.О., Чоп'як В.В., Кіцера О.Ол. Слизова оболонка носа (клінічна морфологія, фізіологія, патологія і фармакологія) // ЛНМУ, Посіб.: Львів, 2016. – 139 с.
18. Кіцера О.О. Орторинія. Посібник для лікарів. – Львів. – 2017. - 178 с.
19. Клименко Д.И. Хронические заболевания вестибулярного и слухового анализаторов,- Днепропетровск: ДДУ, 1997,- 122 с.

20. Косаковський А.Л. Етіологія, клініка, діагностика, лікування і профілактика хронічного рубцевого стенозу гортані і трахеї у дітей,- К.: КМАПО, 1998,- 152 с.
21. Лайко А. А. Невідкладна допомога в дитячій отоларингології,- К.: Здоров'я, 1998.-255 с.
22. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Лайко В.А. Рецидивуючий отит,- К.: Логос, 2001,- 148 с.
23. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Синяченко В.В. Обсяг і методики обстеження об'єктивного статусу дітей з ЛОР-патологією.- К.: Логос, 2000,- 140 с.
24. Мітін Ю.В. Оториноларингологія (лекції).- К.: Фарм Арт, 2000 - 304 с..
25. Оториноларингологія і хірургія голови та шиї / За ред. проф. К.Дж.Лі /СІЛА/. Перев. з англ.-К.: Здоров'я, 1995,- В 2 т,- 863 с.
26. Оториноларингологія / За ред. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Драгомирецький В.Д.- К.: Здоров'я, 1999,- 368 с.
27. Пальчун В.Т. Болезни уха, горла и носа,- М., 1991,- 239 с.
28. Пачес А.И. Опухоли головы и шеи. - М.: Медицина, 1983 - 416 с.
- 29.Плужников М.С., Лавренова Г.В. Воспалительные и аллергические заболевания носа и придаточных пазух,- К.-Здоров'я, 1990.- 144 с.
30. Преображенский Н.А., Гольдман И. И. Экссудативный средний отит.- М.: Медицина, 1987,- 241 с.
- 31.Пропедевтика оториноларингології / підручник для лікарів-інтернів та слухачів ФПДО За редакцією проф. Кіцери О.Ом. та доц. Цимара А.В. // Львів.- 2019.- 378 с.
- 32.Родин В.И., Лавренова Г.В., Боенко С.К., Лавренов В.К. Лекарственные растительные средства в отоларингологии.- К. Здоров'я, 1989,- 72 с.
33. Руководство по оториноларингологии / Под. ред. проф. Лихачева А.Г. - М.: Медгиз, 1960. -Т. 1-4.
34. Руководство по отоларингологии / Под. ред. проф. И.Б.Солдатов - М., 1999.- 608 с.
35. Тарасов Д.И., Федорова О.К., Быкова В.П. Заболевания среднего уха. - М.: Медицина, 1988,- 286 с.
36. Трецинский А.И., Шлапак И.П. и соавт. Острые отравления / В кн.: Скорая и неотложная медицинская помощь / Под ред. проф. И.С.Зозули и член.-кор. НАН и АМН Украины И.С.Чекмана,- К.: Здоров'я, 2002,- С. 639-699.
37. Browning G.G., Gatehouse S. Hearing in chronic suppurative otitis media // Ann. Otol. Rhinol. Laryngol. - 1989. - Vol. 98, N 4,- P. 245-250.
38. Ferlito A. Pathology of Chronic Suppurative Otitis Media // ORL. - 1974. - Vol. 36, N 5,- P. 257-274.
39. Hartnick Ch. J., Kim H.Y., Chute P.M., Parister S.C. Preventing Labyrinthitis Ossificans. The roll of steroids // Arch. Otolaryng. (Head Nech Sur.).- 2001. - Vol. 127,-P. 180-183.
40. Hlasscock M.E., Shambaugh G.E., Johnson G.D. Aural Complications of Otitis Media // Surgery of ear/- 1998,- Vol. 4, N 5.- P. 277-284.
41. Schuknecht H.F. Pathology of the ear.- Cambridge, 1974. – 503p.